

Warszawa, 29 listopada 2012 r.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji

Departament Prezydialny

Wydział Skarg i Wniosków

SKARGA

20 września 2012 r. stacja telewizyjna TVN Style rozpoczęła emisję programu "Idealna Niania". W programie tym aktorzy amatorzy wcielają się w rolę rodziców poszukujących opiekunki do dzieci. W celu kontroli postępowania tytułowej "niani" w mieszkaniu (miejscu pracy) montowane są ukryte kamery i mikrofony. Aktorzy odgrywający role rodziców analizują później materiał zebrany w trakcie ich nieobecności. Na końcu programu dochodzi do konfrontacji osób odgrywających rolę opiekunki oraz rodziców.

W ocenie Fundacji Panoptykon program "Idealna Niania" narusza zasady etyczne oraz promuje zachowania sprzeczne z prawem i dobrem społecznym. Stoi to w sprzeczności z obowiązkiem wymaganym od audycji telewizyjnych zawartym w art. 18 ust. 1 ustawy o radiofonii i telewizji. Zastosowanie monitoringu bez wiedzy osoby, której wizerunek jest nagrywany może prowadzić do naruszenia jej godności oraz dóbr osobistych, w tym prywatności.

Zgodnie z art. 47 Konstytucji RP każdy ma prawo do ochrony prawnej życia prywatnego rodzinnego, czci i dobrego imienia. Jego przejawem jest również - wynikające z art. 51 Konstytucji - prawo do ochrony swoich danych osobowych. Na podstawie tych przepisów kształtuje się zakres ochrony tzw. autonomii informacyjnej jednostki. Każdej osobie przysługuje prawo do samodzielnego decydowania o ujawnieniu innym informacji jej dotyczących i kontroli nad tymi informacjami. Doprecyzowanie tych uprawnień znajduje się w ustawie o ochronie danych osobowych.

Niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach, Kodeks cywilny w art. 23 wprowadza ogólną zasadę ochrony dóbr osobistych. Do tych dóbr możemy, zgodnie z orzecznictwem, zaliczyć prywatność. Sąd Najwyższy stwierdził, że: "ochrona prawna może odnosić się, do wypadków ujawnienia faktów z życia osobistego i rodzinnego, nadużywania uzyskanych informacji, zbierania w drodze prywatnych wywiadów informacji i ocen ze sfery intymności, aby je opublikować lub w inny sposób rozgłaszać"¹.

Również prawo pracy daje gwarancje ochrony prywatności. Podstawą jest tutaj art. 11 ust. 1 Kodeksu pracy. Na jego podstawie pracodawca powinien szanować godność i inne prawa osobiste pracownika. W zakresie tego pojęcia znajduje się również ochrona życia prywatnego.

Kodeks karny przewiduje sankcje za uzyskiwanie informacji, do której nie jest się uprawnionym: zakładanie lub posługiwanie się urządzeniem podsłuchowym albo wizualnym (art. 267 § 3). Oznacza to, że niejawne nagrywanie innych osób może zostać uznane za przestępstwo.

¹ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 1984 r., sygn. I CR 400/83, OSNC 1984/11/195.

Powyższe przepisy mogą znaleźć swoje zastosowanie, również do szczególnej sytuacji jaką jest powierzenie opieki nad dzieckiem. Rodzice mają oczywiście prawo chronić swoje dzieci przed osobami i sytuacjami, które zagrażają ich bezpieczeństwu czy zdrowiu. Jednak stosowanie monitoringu (szczególnie bez wiedzy i zgody obserwowanych osób) nie jest w większości sytuacji odpowiedzią na takie potrzeby, ponieważ może prowadzić do naruszeń praw monitorowanych osób oraz wywrzeć negatywny wpływ na rozwój dziecka (również poddanego obserwacji).

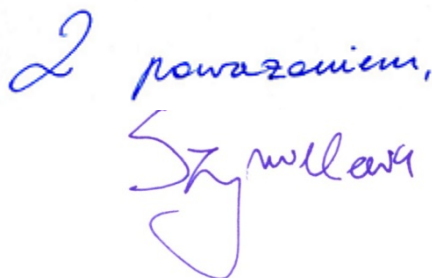
W naszej opinii program "Idealna Niania" **propaguje zachowania niezgodne z prawem i szkodliwe społecznie** oraz promuje budowanie relacji międzyludzkich na powszechnym braku wzajemnego zaufania. Obawiamy się, że jego emisja może utwierdzić w społeczeństwie przekonanie, że kontrolowanie osób sprawujących opieką nad dzieckiem za pomocą kamer jest sytuacją powszechną, pożądaną i odpowiadającą współczesnym standardom, a przez to przyczynić się do upowszechnienia zastosowania kamer i podsłuchów w różnych sytuacjach życiowych.

Efekt ten może potęgować fakt, że program "Idealna Niania" stwarza wrażenie, że przedstawiane w nich wydarzenia nie są inscenizacją, lecz prawdziwymi sytuacjami życiowymi. Na stronie internetowej programu można przeczytać, że program ma charakter *reality show*. Może to wprowadzać widzów w błąd.

Wnioskujemy, by Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji zbadała treści zawarte w programie "Idealna Niania" pod kątem naruszenia art. 18 ust. 1 ustawy o radiofonii i telewizji.

Małgorzata Szumańska
Wiceprezeska

Katarzyna Szymielewicz
Prezeska